

GMINNY
PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
na lata 2019-2021

OPATOWIEC
2019

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
I. Uwarunkowania prawne	4
II. Diagnoza społeczno – demograficzna Gminy Opatowiec	5
III. Analiza SWOT	15
IV. Założenia programu	18
V. Adresaci programu	19
VI. Cele Programu	19
VII. Zasoby	25
VIII. Przewidywane efekty	26
IX. Źródła finansowania	26
X. Monitoring i ewaluacja	26
XI. Podsumowanie	27
Spis tabel	28
Wykaz zastosowanych skrótów	28

Wstęp

Nie ma jednej uniwersalnej definicji rodziny. Dla potrzeb ustawy o pomocy społecznej stworzono definicję rodziny rozumianej jako: *osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące*.

Rodzina to niewątpliwie podstawowa i najważniejsza komórka społeczna. Jest pierwszym i naturalnym środowiskiem człowieka. Prawidłowe relacje rodzinne mają wpływ na to, jak kształtują się w przyszłości nasze wartości i stosunki w społeczeństwie. Rodzina w sposób świadomy jak i nieświadomy oddziałuje na o osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie.

Rodzina jest najbardziej trwałym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Rodzina wobec swoich członków pełni funkcje: *prokreacyjną, ekonomiczną, opiekuńczą, socjalizacyjną, wychowawczą, religijną*. Nie wszystkie jednak rodziny realizują powyższe założenia.

Styl życia i panująca w rodzinie atmosfera decydują o tym jak dziecko, kolejno dorosły człowiek wykorzystuje zasób zdobytych doświadczeń. W przypadku wystąpienia jakiegokolwiek dysfunkcyjności rodziny dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 zakłada skoncentrowanie się nie tylko na problemach dziecka, ale także na szeroko pojmowanej sytuacji całej rodziny, ujmując także pomoc i wsparcie dla kobiet z zagrożoną ciążą, narodzin dziecka z nieuleczalną chorobą, podjęcie działań uwzględniających umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, w celu umożliwienia mu powrotu do rodziny biologicznej. Działaniami profilaktycznym, mającym na celu stworzenie dziecku odpowiednich warunków życia w jego środowisku rodzinnym, muszą towarzyszyć działania na rzecz doskonalenia i rozwoju różnych form pieczy zastępczej.

Tylko dzięki utworzeniu sprawnego systemu wsparcia, obejmującego zaangażowanie i współpracę osób, instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, możliwe będzie sprawne i efektywne realizowanie założeń Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021, a tym samym poprawienie standardu funkcjonowania społecznego przez rodziny zamieszkujące Gminę Opatowiec.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Program jest odpowiedzią na obowiązek nałożony na gminy *ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, która to nakazuje samorządowi podejmowanie działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Zgodnie z powyższą ustawą samorząd gminy powinien realizować następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4. Finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy przez rodziny wspierające na rzecz rodzin przeżywających trudności w zakresie opieki i wychowania dziecka, prowadzenia gospodarstwa domowego, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych;
5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem i przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Podstawa prawna Programu

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 roku, Nr 78 poz. 483),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r., poz. 994 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r., poz. 2137 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r., poz. 1030 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r., poz. 682 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r., poz. 1457 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r., poz. 1860 z późn. zm).

Program jest także spójny z zapisami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Opatowiec na lata 2016-2022.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNO - DEMOGRAFICZNA GMINY OPATOWIEC

Opatowiec to gmina miejsko - wiejska położona w województwie świętokrzyskim. Gmina Opatowiec geograficznie leży w południowej części Wyżyny Małopolskiej przy Ujściu Dunajca do Wisły. Jest jedną z gmin województwa świętokrzyskiego i jedną z pięciu tworzących powiat kazimierski. Zajmuje powierzchnię 6841 ha, zamieszkiwaną przez 3 370 mieszkańców. Gmina składa się z 20 sołectw: *Charbinowice, Chrustowice, Chwalibogowice, Kamienna, Kocina, Kraśniów, Krzczonów, Ksany, Ławy, Mistrzowice, Kęsów, Opatowiec, Podskale, Senisławice, Rogów, Trębaczów, Rzemienowice, Kobiela, Urzuty i Wyszogród*. Gmina ma charakter rolniczy.

Podstawą do określenia działań w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 -2021 jest charakterystyka społeczno - geograficzna oraz analiza danych o osobach

i rodzinach objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Opatowcu, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz szkół z terenu Gminy Opatowiec.

Poniższe opracowanie przedstawia dane na temat rodzin wymagających wsparcia.

Tabela 1. Liczba ludności Gminy w latach 2016-2018.

ROK	2016	2017	2018
Liczba ludności	3410	3371	3354
Mężczyźni	1447	1436	1432
Kobiety	1476	1455	1453

**wg danych Urzędu Stanu Cywilnego w Opatowcu*

Tabela 2. Ludność według ekonomicznych grup wieku w latach 2016-2018.

ROK	2016			2017			2018		
GRUPA	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
PRZEDPRODUKCYJNA	241	246	487	245	235	480	239	230	469
PRODUKCYJNA	1178	909	2087	1150	885	2035	1130	875	2005
POPRODUKCYJNA	269	567	836	286	570	856	302	578	880

**wg danych Urzędu Stanu Cywilnego w Opatowcu*

Tabela 3. Poziom bezrobocia w Gminie Opatowiec w latach 2016-2018

ROK	2016	2017	2018
Bezrobotni ogółem	101	83	85
Bezrobotni długotrwale	60	47	34
Bezrobotni z prawem do zasiłku	3	0	3
Osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku			
Do 25 roku życia	25	20	18
Powyżej 50 roku życia	17	11	17
Niepelnosprawni	3	2	4

** wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kazimierzy Wielkiej*

Powyższe tabele obrazują spadek liczby ludności na terenie Gminy Opatowiec. Tendencję spadkową wykazują grupy: przedprodukcyjna oraz produkcyjna, natomiast zaobserwować można

wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Zauważalny jest również spadek liczby osób bezrobotnych w roku 2018 w stosunku do roku 2016.

Tabela 4. Rodziny objęte świadczeniami pomocy społecznej w latach 2016 – 2018.

ROK	2016	2017	2018
LICZBA RODZIN	97	99	77
W TYM: LICZBA RODZIN Z DZIEĆMI	38	33	24
W TYM: LICZBA DZIECI W RODZINACH	79	64	50

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Należy zauważyć, iż rodziny z dziećmi stanowią ok. 35% ogółu rodzin objętych gminnym systemem pomocy społecznej. Zauważalne jest również, iż liczba rodzin z dziećmi, jak również dzieci korzystających ze wsparcia MOPS jest coraz niższa.

Z danych będących w posiadaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, iż spośród 138 rodzin objętych systemem pomocy społecznej w latach 2016 - 2018, 46 rodzin to rodziny z małoletnimi dziećmi, w których wychowywało się 87 dzieci, a wśród nich:

- a) 11 rodzin to rodziny niepełne,
- b) 28 rodzin borykało się z problemem niepełnosprawności i choroby przewlekłej,
- c) 6 rodzin objętych było procedurą "Niebieskiej Karty",
- d) 17 rodzin doświadczało trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (zagrożonych destabilizacją funkcji opiekuńczo-wychowawczych).

Tabela 5. Liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania w latach 2016 – 2018.

ROK	2016	2017	2018
LICZBA DZIECI KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY W FORMIE DOŻYWIANIA W SZKOŁACH	67	39	37
WYDATKI NA DOŻYWIANIE DZIECI W SZKOŁACH	19 750,90 zł	13 446,10 zł	12 932,30 zł

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Jedną z form pomocy oferowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowcu jest dożywianie dzieci w szkołach. Na terenie Gminy Opatowiec funkcjonują dwie szkoły. Szkoła Podstawowa w Opatowcu zatrudnia 2 kucharki, placówka wyposażona jest we własną kuchnię oraz stołówkę. Szkoła Podstawowa w Krzczonowie zapewnia swoim uczniom gorący posiłek w formie cateringu. Pomoc w formie dożywiania dzieci w szkołach realizowana była do 31.12.2018 r. w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (na lata 2019 – 2023 wprowadzony został wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu). Celem Programu

było min. ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji.

Tabela 6. Osoby objęte pomocą w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2016 – 2018.

ROK	2016	2017	2018
LICZBA OSÓB OBJĘTYCH WSPARCIEM W FORMIE USŁUG OPIEKUŃCZYCH	1	1	0
LICZBA OSÓB OBJĘTYCH WSPARCIEM W FORMIE SPECJALISTYCZNYCH USŁUG OPIEKUŃCZYCH	0	0	0

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Jest to forma pomocy przyznawana przez Ośrodek Pomocy Społecznej osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy osób drugih, a są tej pomocy pozbawione, Usługami opiekuńczymi mogą również zostać objęte osoby, których najbliższa rodzina nie jest w stanie takiej pomocy zapewnić. Tutejszy Ośrodek w latach 2016 oraz 2017 zatrudniał opiekunkę, która świadczyła usługi opiekuńcze dla jednej osoby w roku 2016 oraz dla jednej osoby w roku 2017.

Potrzeby w zakresie pomocy w opiece nad osobą niesamodzielną, starszą, niepełnosprawną w jej domu są zaspokajane również poprzez projekt pn. „Nowy wymiar życia”, który realizowany jest przez Caritas Diecezji Kieleckiej. W ramach projektu możliwe jest skorzystanie z pomocy opiekunki, dla osób spełniających kryteria dochodowe pomocy społecznej, pomoc taka jest nieodpłatna, natomiast dla osób posiadających wyższe dochody opłata wynosi 5 zł za godzinę otrzymanej usługi.

Tabela 7. Osoby korzystające ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2016-2018.

ROK	2016	2017	2018
LICZBA RODZIN	11	10	10
LICZBA OSÓB W RODZINIE	41	46	40
LICZBA DZIECI W RODZINACH	23	22	21

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Wsparcie asystenta rodziny przyznawane jest rodzinom, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze, trudności w spełnianiu funkcji rodzicielskich w prawidłowy sposób.

Zadania asystenta rodziny polegały w szczególności na: wypracowaniu u rodziców właściwych umiejętności i wzorców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, zacieśnieniu więzi

między rodzicami i dziećmi, wypracowaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, pomocy i motywowaniu do przewycięzania nałogów (alkoholizm).

Powyższa tabela obrazuje liczbę rodzin zagrożonych kryzysem, które korzystają ze wsparcia asystenta rodziny. W rodzinach tych prowadzony jest stały monitoring i współpraca z asystentem rodziny, a także w razie potrzeb z pracownikiem socjalnym. Zauważalna jest utrzymująca się stała liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny.

Tabela 8. Liczba zawartych kontraktów socjalnych w latach 2016 – 2018.

ROK	2016	2017	2018
LICZBA ZAWARTYCH W DANYM ROKU KONTRAKTÓW SOCJALNYCH	10	34	5
W TYM: LICZBA KONTRAKTÓW SOCJALNYCH ZAWARTYCH W RODZINACH Z DZIEĆMI	0	0	0

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Jedną z metod współpracy z rodzinami jest kontrakt socjalny. W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Jest to specyficzny rodzaj umowy pomiędzy organem pomocy społecznej a osobą ubiegającą się o przyznanie pomocy społecznej, zobowiązuje ona jej strony do pewnych działań, mających służyć poprawie funkcjonowania i sytuacji rodzin.

Z powyższej tabeli, jak również analizy dokumentacji własnej Ośrodka wynika, iż kontrakty socjalne zawierana są najczęściej z osobami samotnie gospodarującymi.

Tabela 9. Dzieci znajdujące się w pieczy zastępczej w latach 2016 – 2018.

ROK	2016	2017	2018
LICZBA DZIECI UMIESZCZONYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W DANYM ROKU	0	0	0
LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	9	9	7
LICZBA DZIECI UMIESZCZONYCH W INSTYTUCJONALNYCH FORMACH PIECZY ZASTĘPCZEJ W DANYM ROKU	0	0	0
LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W INSTYTUCJONALNYCH FORMACH PIECZY ZASTĘPCZEJ	2	2	2
WYDATKI GMINY NA FINANSOWANIE POBYTU DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ	46 699,33 zł	64 830,65 zł	62 272,72 zł

**wg danych PCPR w Kazimierzy Wielkiej oraz Urzędu Miasta i Gminy Opatowiec*

Niniejsza tabela obrazuje, że dane z 2016 roku w stosunku do 2018 roku uległy zmianie. Zmniejszyła się bowiem liczba dzieci przebywająca w rodzinnej pieczy zastępczej z 9 do 7.

Na podstawie danych z powyższej tabeli widoczne jest, iż koszty ponoszone za pobyt dzieci w pieczy zastępczej systematycznie rosną. Jest to związane ze zwiększającym się udziałem procentowym gminy w kosztach oraz czasem pobytu dzieci w pieczy. W pierwszym roku pobytu dziecka koszt odpłatności to 10%, w drugim – 30%, a w trzecim i kolejnych latach 50%. Źródło finansowania stanowią proporcjonalnie środki własne gminy i powiatu.

Z powyższego zestawienia, wynika również bardzo ważny wniosek, jak wskazują dane w latach 2016-2018 z terenu gminy, żadne dziecko nie zostało umieszczone w rodzinnej ani też instytucjonalnej pieczy zastępczej, świadczyć to może, że dotychczasowe działania podejmowane w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny w latach 2016-2018, były efektywne.

Tabela 10. Posiedzenia/ spotkania Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2016 – 2018.

ROK	2016	2017	2018
LICZBA SPOTKAŃ, POSIEDZEŃ DOTYCZĄCYCH SYTUACJI DZIECI ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W PIECZY ZASTĘPCZEJ	2	2	2
LICZBA DZIECI, KTÓRYCH DOTYCZYŁY POWYŻSZE SPOTKANIA	4	3	3

**wg danych PCPR w Kazimierzy Wielkiej*

Powyższa tabela obrazuje liczbę posiedzeń Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej, które organizowane były celem dokonania oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. Posiedzenia dla dzieci powyżej 3 roku życia odbywały się co 6 miesięcy. W posiedzeniach takich uczestniczył asystent rodziny współpracujący z rodzicem biologicznym dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

Tabela 11. Podnoszenie kompetencji rodzin w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczej poprzez konsultacje i poradnictwo, szkolenia i warsztaty w latach 2016 – 2018.

ROK	2016	2017	2018
LICZBA UDZIELONYCH PORAD - PCPR	12	8	10
LICZBA ZORGANIZOWANYCH SZKOLEŃ I WARSZTATÓW	4	3	3
LICZBA UDZIELONYCH PORAD - SZKOŁY	10	9	7
LICZBA ZORGANIZOWANYCH SZKOLEŃ I WARSZTATÓW DLA RODZICÓW - SZKOŁY	2	2	2

**wg danych PCPR w Kazimierzy Wielkiej, Szkoły Podstawowej w Opatowcu*

Szkolenia, warsztaty oraz grupy wsparcia oferowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej są organizowane zgodnie z potrzebami rodzin zastępczych. Organizowane są spotkania i porady ze specjalistami różnych dziedzin, m. in. z psychologami, radcami prawnymi, przedstawicielami Policji, ratownikami medycznymi. Rodziny zastępcze prócz podnoszenia kompetencji wychowawczych mają możliwość wymiany doświadczeń.

W Szkole Podstawowej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Opatowcu podczas zebrań z rodzicami prowadzone są pedagogizacje na tematy związane z podniesieniem kompetencji rodzin w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Poza wsparciem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie bardzo ważnym elementem wspierania rodzin, podnoszenia ich kompetencji w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczej jest wsparcie asystenta rodziny, który podczas praktycznie każdej wizyty w środowisku udziela wieloaspektowej pomocy, poradnictwa, bezpośrednio rodzinom, które przeżywają trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Tabela 12. Organizacja i finansowanie kosztów szkoleń asystentów rodziny w latach 2016 – 2018.

ROK	2016	2017	2018
LICZBA SZKOLEŃ, W KTÓRYCH UCZESTNICZYŁ ASYSTENT RODZINY	8		
LICZBA ASYSTENTÓW RODZINY UCZESTNICZĄCYCH W SZKOLENIACH	1	1	1

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Tabela 13. Doskonalenie kadry w zakresie specjalistycznej pomocy dziecku i rodzinie w latach 2016-2018.

ROK	2016	2017	2018
LICZBA SPOTKAŃ SZKOLEŃ I KONFERENCJI ORGANIZOWANYCH PRZEZ PCPR	6	2	3

**wg danych PCPR w Kazimierzy Wielkiej oraz MOPS w Opatowcu*

Ważnym elementem skutecznej polityki wspierania rodziny jest stałe podnoszenie kwalifikacji i wiedzy osób bezpośrednio współpracujących z rodzinami przeżywającymi problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Powyższe tabele nr 12 oraz 13 obrazują uczestnictwo asystenta rodziny w szkoleniach, konferencjach, warsztatach z zakresu realizowanych zadań.

Tabela 14. Tworzenie placówek wsparcia dziennego w latach 2016 – 2018.

ROK	2016	2017	2018
LICZBA PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO	0	0	2
LICZBA DZIECI KORZYSTAJĄCYCH Z OFERTY PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO	0	0	30
LICZBA DZIECI KORZYSTAJĄCYCH Z OFERTY ŚWIETLIC SZKOLNYCH	33	150	174

**wg danych MOPS w Opatowcu oraz szkół z terenu Gminy Opatowiec*

W roku 2018 utworzone zostały dwie placówki wsparcia dziennego działające w formie świetlic podwórkowych, o nazwie: "14 Drużyna Harcerska", "14 Drużyna Wielopoziomowa". Każda z drużyn liczy po 15 dzieci. Harcerze biorą udział w wielu przedsięwzięciach, takich jak np. wolontariat, uroczystości patriotyczne, rajdy, wycieczki.

Analiza tabeli pokazuje, że dużym zainteresowaniem cieszy się oferta świetlic szkolnych. Dla porównania widać, że jest to tendencja wzrostowa, z 33 dzieci korzystających w roku 2016 do 174 w roku 2018, co może świadczyć, że jest to bardzo potrzebna forma wsparcia na terenie Gminy Opatowiec, którą należy dalej kontynuować.

Tabela 15. Realizacja programów edukacyjno – profilaktycznych skierowanych do dzieci i rodziców w latach 2016 - 2018

ROK	2016	2017	2018
LICZBA PROGRAMÓW EDUKACYJNO – PROFILAKTYCZNYCH SKIEROWANYCH DO DZIECI ORAZ RODZICÓW	4	4	4
LICZBA UCZESTNIKÓW	270	274	282

**wg danych szkół z terenu Gminy Opatowiec*

Szkoła Podstawowa w Opatowcu od wielu lat realizuje własny program profilaktyczno - wychowawczy oraz programy: „Trzymaj formę“ i „Znajdź właściwe rozwiązanie“ we współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Busku – Zdroju. W Szkole Podstawowej w Krzczonowie realizowany był natomiast jeden program edukacyjno – profilaktyczny.

Z powyższej tabeli wynika, iż udział w tego typu programach stale wzrasta.

Tabela 16. Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców, monitorowanie terapii w latach 2016 – 2018.

ROK	2016	2017	2018
LICZBA RODZIN Z DZIEĆMI OBJĘTYCH WSPARCIEM GKRPA	8	5	7
W TYM: LICZBA RODZIN, KTÓRYCH CZŁONKOWIE UCZESTNICZYLI W TERAPII UZALEŻNIEŃ, W WYNIKU SKIEROWANIA PRZEZ GKRPA	8	5	7
LICZBA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM ASYSTENTA RODZINY, W KTÓRYCH POJAWIA SIĘ PROBLEM NADUŻYWANIA ALKOHOLU	4	4	5

**wg danych GKRPA w Opatowcu oraz MOPS w Opatowcu*

Powyższa tabela przedstawia liczbę rodzin z dziećmi, które objęte były działaniami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatowcu. Liczba tych rodzin wykazuje tendencję malejącą.

Za rodzinę z problemem alkoholowym uważa się rodzinę, w której choćby jedna osoba pije w sposób przynoszący szkodę. Głównie dotyczy to rodzin, w których ktoś jest uzależniony od alkoholu. Człowiek pijący w sposób uzależniony lub nadmierny dostarcza wszystkim innym problemów życiowych, finansowych i emocjonalnych, co sprawia, że cała rodzina boryka się z szeroko rozumianym "problemem alkoholowym". Dlatego też członkowie tychże rodzin kierowani byli do uczestnictwa w terapii uzależnień.

Zauważyć należy także, iż ok. 40-50% rodzin, z którymi współpracuje asystent rodziny boryka się z problemem alkoholowym.

Tabela 17. Liczba dzieci objętych pomocą w formie stypendium szkolnego w latach 2016 – 2018.

ROK	2016	2017	2018
LICZBA DZIECI OBJĘTYCH POMOĄ W FORMIE STYPENDIUM SZKOLNEGO	37	22	18
KWOTA WYPŁACONYCH STYPENDIÓW SZKOLNYCH	23 520,00 zł	19 323,00 zł	18 977,00 zł

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Tabela 18. Liczba dzieci objętych pomocą w formie zasiłku szkolnego w latach 2016 – 2018.

ROK	2016	2017	2018
LICZBA DZIECI OBJĘTYCH POMOĄ W FORMIE ZASIŁKU SZKOLNEGO	0	0	0
KWOTA WYPŁACONYCH ZASIŁKÓW SZKOLNYCH	0	0	0

**wg danych MOPS w Opatowcu*

Tabela 19. Liczba dzieci objętych pomocą w formie wyprawki szkolnej w latach 2016 – 2018

ROK	2016	2017	2018
LICZBA DZIECI OBJĘTYCH POMOĄ W FORMIE WYPRAWKI SZKOLNEJ	1	0	0
KWOTA WYDATKÓW NA WYPRAWKI SZKOLNE	325 zł	0	0

**wg danych szkół z terenu Gminy Opatowiec*

Tabele od nr 17 do nr 19 obrazują wsparcie finansowe kierowane jako wsparcie dla uczniów, pomoc materialna o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego realizowana jest przez Ośrodek Pomocy Społecznej dla rodzin spełniających kryterium dochodowe obowiązujące w pomocy społecznej. Zauważalna jest tendencja spadkowa, z roku na rok spada liczba dzieci objętych tą formą wsparcia, co może świadczyć o poprawie sytuacji materialnej rodzin.

Szkoły znajdujące się na terenie Gminy Opatowiec realizują natomiast rządowy program pomocy uczniom „Wyprawka szkolna”. Ze względu na ściśle sprecyzowany zakres adresatów programu, pomocą taką objęto jedno dziecko w roku 2016. Pomoc ta przeznaczona jest na zakup podręczników szkolnych.

Tabela 20. Uczestnictwo uczniów z terenu Gminy Opatowiec w koloniach, obozach, wycieczkach w latach 2016 – 2018.

ROK	2016	2017	2018
LICZBA DZIECI UCZESTNICZĄCYCH W KOLONIACH, OBOZACH	25	29	23
W TYM: LICZBA DZIECI Z RODZIN DYSFUNKCYJNYCH	2	2	2
LICZBA WYCIECZEK DLA UCZNIÓW	11	12	16
LICZBA UCZNIÓW UCZESTNICZĄCYCH W WYCIECZKACH	210	208	208
W TYM: LICZBA UCZNIÓW Z RODZIN DYSFUNKCYJNYCH	3	3	2

**wg danych szkół z terenu Gminy Opatowiec*

Uczestnictwo dzieci w wycieczkach szkolnych cieszy się dość dużym zainteresowaniem i kształtuje się w kolejnych latach niemal na tym samym poziomie. Rokrocznie natomiast wzrasta liczba wycieczek szkolnych. Mniejszym zainteresowaniem natomiast cieszy się uczestnictwo dzieci w obozach i koloniach.

III. ANALIZA SWOT

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021 dokonano analizy SWOT jako narzędzia identyfikacji i usystematyzowania mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń obszaru Gminy Opatowiec. Szczegóły analizy przedstawiono w poniższej tabeli:

WSPARCIE RODZINY NA TERENIE GMINY OPATOWIEC	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Opatowiec do 2022 r.	1. Zagrożenie ubóstwem
2. Doświadczenie, wiedza i systematycznie podnoszone kwalifikacje przez pracowników działających na rzecz rodziny	2. Łatwy dostęp do środków psychoaktywnych, alkoholu i narkotyków.
3. Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty	3. Wysokie koszty utrzymania rodzin
4. Baza instytucji wspierających rodzinę min. MOPS, PCPR, OIK, policja, sąd, placówki oświatowe	4. Wzrost liczby zadań zleconych samorządom gminnym
5. Aktywne i skuteczne działanie Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz rodzin doświadczających przemocy w rodzinie	5. Bierna postawa członków rodzin wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie, lekceważenie problemu
6. Aktywna działalność GKRPA i Punktu Konsultacyjnego ds. uzależnień i przemocy	6. Brak dostatecznej infrastruktury społecznej: mieszkań chronionych, socjalnych, żłobków i klubów dziecięcych (dla dzieci do lat 3)
7. Zabezpieczenie w budżecie środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczę zastępczą (zatrudnienie asystenta rodziny)	7. Niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przewycięzaniu sytuacji kryzysowych, niechęć do zmiany dotychczasowego stylu życia
8. Oferta wsparcia socjalnego, psychologicznego, terapeutycznego	8. Niedostateczna liczba organizacji pozarządowych działających na terenie gminy,

i prawnego dla rodzin i osób przeżywających problemy	powiatu działających na rzecz dziecka i rodziny
9. Działalność placówek oświatowych, placówek wsparcia dziennego, organizacji pozarządowych	9. Brak świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży, realizujących dodatkowe zajęcia dla dzieci w godzinach popołudniowych
10. Funkcjonowanie placówek służby zdrowia na terenie gminy	10. Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych
11. Wprowadzenie programów edukacyjna – profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach min. profilaktyka jamy ustnej, nauka pływania itp.	11. Przedłużające się procedury podczas postępowań w sądzie (min. sprawy alimentacyjne)
12. Realizacja wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” finansującego dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach	12. Brak pedagogów szkolnych w placówkach oświatowych
13. Oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży	13. Zbyt mała liczba rodzin zastępczych, w tym zawodowych
14. Dostępność usług opiekuńczych świadczonych osobom i rodzinom na terenie całej gminy	14. Mentalność małych środowisk – stereotypy blokujące z korzystanie z usług specjalistów
15. Oferta sportowa, kulturalna – oświatowa, dobra baza lokalowa (świetlice wiejskie, boiska, Gminny Ośrodek Sportu, Instytucja Kultury – Gminna Biblioteka Publiczna)	
17. Małe lokalne środowisko, niska przestępczość, podtrzymywanie tradycji przez rodziny, jednolita społeczność wyznaniowa	
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Wzrost świadomości dotyczącej wiedzy na temat wypełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodziny	1. Zanik więzi i tradycji rodzinnych
2. Wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych	2. Konsumpcyjny styl życia

dostępnych form pomocy i wsparcia	
3. Poprawa jakości funkcjonowania rodziny w środowisku lokalnym - gminnym	3. Występowanie zjawiska przerzucania odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje
4. Poprawa sytuacji bytowej dziecka poprzez kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej	4. Rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę)
5. Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu	5. Istnienie zjawisk patologicznych (przemoc, narkomania , alkoholizm, inne uzależnienia)
6. Rozszerzenie oferty aktywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież z terenu Gminy Opatowiec	6. Brak zainteresowania rodziców problemami dziecka i formą spędzania przez nie wolnego czasu
7. Efektywniejsza współpraca rodzin niewydolnych wychowawczo z pracownikiem socjalnym, asystentem rodziny	7. Demoralizacja dzieci i młodzieży
8. Zintensyfikowanie współpracy jednostek pomocy społecznej z Sądem, z Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, z placówkami oświaty, ze służbą zdrowia, oraz organizacjami pozarządowymi	8. Stereotypowe myślenie rodzin na temat instytucji, organizacji pozarządowych udzielającej wsparcia i pomocy
9. Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych	9. Występowanie syndromu „dziedziczenia biedy” i "bezradności społecznej"
10. Zmiana nastawienia rodzin wykluczonych tj. postaw roszczeniowych na współpracę	10. Brak umiejętności szukania przez rodziny pomocy w sytuacjach kryzysowych i ryzykownych
11. Promocja zachowań prorodzinnych, realizacja programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia, realizacja programów osłonowych na rzecz rodziny.	11. Starzenie się społeczeństwa
12. Realizacja programów profilaktyczno – wychowawczych skierowanych do dzieci i	12. Ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez

młodzieży	gminę
	13. Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2019-2021. Głównym założeniem Programu jest **stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działanie mające służyć:**

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania,
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno - edukacyjno - wychowawczych w środowisku,
- zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.

Zasadą nadrzędną Programu jest ścisła współpraca podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin, co gwarantuje skuteczność podejmowanych działań. Zakłada się, że skuteczność działań w zakresie przeciwdziałania dysfunkcji rodziny będzie osiągnięta w szczególności poprzez wczesne podejmowanie działań profilaktycznych przed wystąpieniem problemu oraz pracę z dziećmi oraz ich rodzicami w ich środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym.

Celem działań jest zapobieganie powstawaniu sytuacji mających niekorzystny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny, wsparcie jej w zakresie występujących niedomagań, zabezpieczenie potrzeb, wpływanie na poprawę trybu i jakości życia, pomoc we wzmocnieniu jej wydolności opiekuńczo-wychowawczej oraz w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka.

V. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu są głównie rodziny wychowujące dzieci oraz rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone ubóstwem, problemem uzależnienia, a także rodziny dotknięte przemocą.

VI. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY:

Stworzenie spójnego i stabilnego systemu wspierania dziecka i rodziny w Gminie Opatowiec.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin		
Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1. Systematyczne diagnozowanie warunków życia rodzin, ich potrzeb i oczekiwań oraz udzielanie im stosownej pomocy,	1. Liczba wizyt w rodzinach – liczba sporządzonych wywiadów środowiskowych	1. MOPS, 2. Urząd Miasta i Gminy, 3. Placówki oświatowe, 4. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa materialno-bytowego rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej której nie są w stanie pokonać wykorzystując własne możliwości,	2. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną, kwota przyznanych świadczeń	
3. Objęcie pomocą dzieci w szczególności w formie dożywiania, zaopatrzenia w podręczniki szkolne, organizowanie wycieczek w okresie wolnym od nauki, umożliwianie korzystania z organizowanych form spędzania czasu wolnego,	3. Liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania, wyprawki szkolnej, stypendium szkolnego, liczba dzieci uczestniczących w koloniach, obozach,	

	wycieczkach	
4. Praca z rodziną poprzez prowadzenie pracy socjalnej przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej	4. Liczba rodzin objętych pomocą w formie pracy socjalnej	
5. Zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych rodzinom tego wymagającym,	5. Liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	
6. Monitoring funkcjonowania i wydolności opiekuńczo-wychowawczej rodzin oparty na zaangażowaniu i współpracy wszystkich podmiotów działających na rzecz dobra i bezpieczeństwa dziecka i rodziny,	6. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, liczba rodzin zastępczych monitorowanych przez koordynatora pieczy zastępczej	
7. Zapewnienie rodzinom specjalistycznego poradnictwa i wsparcia,	7. Liczba udzielonych porad przez specjalistów	
8. Podejmowanie działań w zakresie aktywności społeczno- zawodowej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym celem umożliwienia podjęcia zatrudnienia.	8. Liczba zawartych kontraktów socjalnych mających na celu wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu (część B)	

2. Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1. Wspieranie i propagowanie różnych form aktywności społecznej działającej na rzecz wspomaganie rodzin oraz umacniania w nich	1,2 .Liczba zorganizowanych w gminie przedsięwzięć	1. MOPS, 2. SIK - GBP 3. Placówki oświatowe,

<p>więzi rodzinnych,</p> <p>2. Promowanie wartości rodzinnej poprzez organizowanie spotkań edukacyjnych mających na celu wymianę doświadczeń, uczenie i pogłębianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, poprawianie relacji rodzic-dziecko,</p> <p>3. Prowadzenie kampanii medialnych (ulotki, plakaty) na rzecz umacniania rodziny i przeciwdziałania powstawania dysfunkcji,</p>	<p>na rzecz wzmocnienia i spajania rodziny (np. festyny, rozgrywki sportowe)</p> <p>3. Liczba upowszechnionych informacji o kampaniach</p>	<p>4. Ośrodki zdrowia, 5. Zespół Interdyscyplinarny, 6. GKRPA.</p>
<p>4. Podejmowanie działań na rzecz powrotu do rodziny naturalnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej,</p>	<p>4. Liczba rodziców biologicznych, z którymi współpracuje asystent rodziny</p>	
<p>5. Zapewnienie opieki nad dziećmi rodziców pracujących,</p>	<p>5. Liczba dzieci w przedszkolach</p>	
<p>6. Tworzenie i współfinansowanie placówek wsparcia dziennego,</p>	<p>6. Liczba dzieci korzystających z oferty placówek wsparcia dziennego, kwota środków wydatkowanych na działania placówek</p>	
<p>7. Realizacja na terenie gminy programów zdrowotnych,</p>	<p>7. Liczba realizowanych programów zdrowotnych</p>	
<p>8. Udział Gminy w rządowych i innych programach wspierania rodzin,</p>	<p>8. Liczba realizowanych programów wspierania rodzin</p>	
<p>9. Podejmowanie działań przeciwdziałających przemocy w rodzinie i uzależnieniom,</p>	<p>9. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej karty“ oraz</p>	

10. Doskonalenie zawodowe pracowników podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie,	wsparciem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 10. Liczba szkoleń pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny	
11. Rozwój i wykorzystywanie gminnej bazy sportowej w celach aktywności ruchowej i rekreacyjnej	11. Liczba dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych formach aktywności ruchowej i rekreacyjnej	

3. Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1. Wzbogacanie i rozszerzanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów uzdolnionych,	1. Liczba zajęć dla uczniów uzdolnionych	1. Placówki oświatowe.
2. Wspieranie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych,	2. Liczba dzieci niepełnosprawnych objętych wsparciem ze strony szkoły	
3. Wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży, w tym udział placówek oświatowych w projektach,	3. Liczba realizowanych projektów	
4. Realizowanie przez szkołę programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających patologiom społecznym,	4. Liczba realizowanych programów	

5. Udzielanie psychologicznego wsparcia uczniom znajdujących się w sytuacjach tego wymagających oraz ich rodzicom,	5. Liczba udzielonych porad przez psychologa	
6. Podejmowanie przez szkołę współpracy z innymi podmiotami w zakresie rozwiązywania problemów uczniów z rodzin niedomagających,	6. Ilość podjętych przez szkołę współprac	
7. Prowadzenie świetlic szkolnych oraz organizowanie tam zajęć i pomocy dla uczniów,	7. Liczba uczniów korzystających z oferty świetlic szkolnych	
8. Organizowanie dodatkowych zajęć wyrównujących (dydaktyczno – wychowawczych) dla uczniów z trudnościami w nauce,	8. Liczba zorganizowanych zajęć dodatkowych dla uczniów z trudnościami w nauce	
9. Organizowanie poradnictwa i konsultacji dla rodziców ze specjalistami,	9. Liczba zorganizowanych konsultacji	
10. Podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów społecznych poprzez prowadzenie w szkole programów profilaktycznych dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem.	10. Liczba zorganizowanych programów profilaktycznych, pogadanek z uczniami	

4. Opieka nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1. Praca socjalna z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo – wychowawcze, prowadzona przez pracownika socjalnego,	2. Liczba monitorowanych rodzin,	1. MOPS, 2. Placówki oświatowe.
2. Zatrudnienie asystenta rodziny w przypadku zagrożenia odebraniem dziecka do	2. Liczba rodzin objętych wsparciem	

pieczy zastępczej lub umożliwienia powrotu dziecka do rodziny naturalnej,	asystenta rodziny	
3. Podejmowanie działań w celu zapewnienia nadzoru kuratora nad nieletnimi pozbawionymi dostatecznej opieki ze strony rodziców,	3. Liczba wniosków do Sądu o wgląd w sytuację dziecka	
4. Prowadzenie monitoringu dziecka w rodzinie dotkniętej sytuacją kryzysową,	4. Liczba monitorowanych rodzin	
5. Organizowanie wobec dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo w szkole dostępnych form wsparcia (kółka zainteresowań, zajęcia wyrównawcze i inne).	5. Liczba dzieci objętych wsparciem	

5. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży oraz zapobieganie uzależnieniom i zjawiskom przemocy

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań	Realizatorzy
1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży,	1. Liczba kampanii informacyjnych, pogadanek z uczniami	1. MOPS, 2. Placówki oświatowe, 3. Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy,
2. Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz zjawiskiem przemocy,	2. Liczba rodzin korzystający z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu oraz przemocy	4. Zespół Interdyscyplinarny.
3. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu,	3. Liczba osób uczestniczących w terapii alkoholowej w Punkcie Konsultacyjnym ds. Przemocy i uzależnień	

4. Organizowanie prelekcji w szkołach przez specjalistów zajmujących się rozwiązywaniem problemów w zakresie uzależnień i przemocy,	4. Liczba zorganizowanych prelekcji
5. Promowanie pozytywnych wzorców zachowań poprzez organizowanie w szkole zajęć, imprez, prelekcji, itp. ukierunkowanych na wspieranie, profilaktykę, rozwój i prawidłową postawę społeczną młodego człowieka,	5. Liczba zorganizowanych w szkole zajęć, imprez, prelekcji, itp.
6. Systematyczne szkolenie nauczycieli w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i innym patologiom społecznym	6. Ilość zorganizowanych szkoleń dla nauczycieli
7. Monitorowanie zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży,	7. Liczba procedur „Niebieskiej karty“ w rodzinach z dziećmi

VII. ZASOBY

Podmioty realizujące zadania w obszarze wspierania rodziny oraz inne partnerskie instytucje i organizacje wspomagające:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kazimierzy Wielkiej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kazimierzy Wielkiej
- Urząd Miasta i Gminy w Opatowcu
- Komenda Powiatowa Policji w Kazimierzy Wielkiej
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatowcu
- Sąd Rejonowy w Kazimierzy Wielkiej
- Kuratorzy Sądowi
- Ośrodki zdrowia
- Placówki oświatowe
- Punkt Konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy w Opatowcu
- specjaliści i terapeuci

VIII. PRZEWIDYWANE EFEKTY

Przewidywanymi efektami zaplanowanych działań są:

- polepszenie funkcjonowania dziecka i rodziny w środowisku rodzinnym,
- poprawa bezpieczeństwa dziecka i rodziny,
- wzrost świadomości dotyczącej roli i funkcji rodziny,
- wsparcie i zaspokajanie potrzeb dzieci i rodzin w zakresie opieki i wychowania,
- stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze,
- ograniczenie szerzenia się patologii,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieci i rodzin,
- ograniczenie powstawania sytuacji kryzysowych rodzin wymagających interwencji służb pomocowych,
- ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej,

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu Gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych, dodatkowych źródeł.

X. MONITORING I EWALUACJA

Gminny Program Wspierania rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał *ewaluacji* w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Ewaluacja Programu ma na celu sprawdzenie, czy zostały wykonane zaplanowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych przedsięwzięć. Posłuży sprawdzeniu efektywności i skuteczności przyjętych założeń.

Ewaluacja programu będzie odbywać się na bieżąco przez cały czas. Monitoring będzie polegał na zbieraniu i ocenie danych pod kątem realizacji celów programu. Pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji, które będą wykorzystane podczas planowania dalszych działań i doskonalenia dotychczas ustalonych. Planowane działania będą wpisane w formie zadań do wykonania przez poszczególne instytucje i organizacje realizujące program.

Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych. Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do dnia 31 marca każdego roku Burmistrz składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z ich realizacją.

Koordynacją w zakresie realizacji Programu zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowcu.

XI. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 jest kontynuacją Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Opatowiec na lata 2016-2018. Program zgodny jest z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Opatowiec na lata 2016 - 2022. Program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla właściwego funkcjonowania rodzin na terenie Miasta i Gminy Opatowiec oraz poprawy stylu i jakości ich życia.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a przed rodziną będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku i poczucie odpowiedzialności przy wykorzystywaniu też własnej aktywności i potencjału jaki posiada.

Niezwykle istotnym elementem powodzenia w zakresie realizacji niniejszego Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2019-2021 jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny a przede wszystkim podejmowanie stosowanych działań w sposób interdyscyplinarny.

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba ludności Gminy w latach 2016-2018.

Tabela 2. Ludność według ekonomicznych grup wieku w latach 2016-2018.

Tabela 3. Poziom bezrobocia w Gminie Opatowiec w latach 2016-2018

Tabela 4. Rodziny objęte świadczeniami pomocy społecznej w latach 2016 – 2018.

Tabela 5 Liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania w latach 2016 – 2018

Tabela 6 Osoby objęte pomocą w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2016 – 2018

Tabela 7 Osoby korzystające ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2016-2018

Tabela 8 Liczba zawartych kontraktów socjalnych w latach 2016 - 2018

Tabela 9 Dzieci znajdujące się w pieczy zastępczej w latach 2016 – 2018

Tabela 10 Posiedzenia/ spotkania Zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2016 - 2018

Tabela 11 Podnoszenie kompetencji rodzin w zakresie prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczej poprzez konsultacje i poradnictwo, szkolenia i warsztaty w latach 2016 – 2018

Tabela 12 Organizacja i finansowanie kosztów szkoleń asystentów rodziny w latach 2016 - 2018

Tabela 13 Doskonalenie kadry w zakresie specjalistycznej pomocy dziecku i rodzinie w latach 2016-2018

Tabela 14 Tworzenie placówek wsparcia dziennego w latach 2016 - 2018

Tabela 15 Realizacja programów edukacyjno – profilaktycznych skierowanych do dzieci i rodziców w latach 2016 - 2018

Tabela 16 Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców, monitorowanie terapii w latach 2016 – 2018

Tabela 17 Liczba dzieci objętych pomocą w formie stypendium szkolnego w latach 2016 – 2018

Tabela 18 Liczba dzieci objętych pomocą w formie zasiłku szkolnego w latach 2016 – 2018

Tabela 19 Liczba dzieci objętych pomocą w formie wyprawki szkolnej w latach 2016 – 2018

Tabela 20 Uczestnictwo uczniów z terenu Gminy Opatowiec w koloniach, obozach, wycieczkach w latach 2016 – 2018

Wykaz zastosowanych skrótów:

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowcu

SIK - GBP – Samorządowa Instytucja Kultury pod nazwą Gminna Biblioteka Publiczna

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

OIK – Ośrodek Interwencji Kryzysowej